

**Перелік питань з дисципліни «Конституційне право: права людини», що
вносяться на іспит у зимову сесію 2025/2026 року (1-й курс бакалаврату,
заочна форма)**

Затверджено на засіданні кафедри конституційного права України «27»
листопада 2025 р., протокол № 6.

1. Поняття та елементи конституційного статусу людини та громадянина.
2. Принципи конституційного статусу людини.
3. Невід’ємність та невідчужуваність конституційних прав і свобод людини.
4. Система (класифікація) прав людини.
5. Покоління прав людини.
6. Природні (негативні) і позитивні права людини та їх закріплення в конституційному законодавстві.
7. Абсолютні права людини в ЄКПЛ та в Конституції України.
8. Принцип заборони дискримінації за ЄКПЛ та Конституцією України.
9. Поняття та характерні риси громадянства.
10. Принципи громадянства.
11. Конституційний принцип єдиного громадянства (юридичний зміст і інтерпретація).
12. Множинне громадянство: європейські стандарти, практика держав-членів ЄС, а також можливі виклики у контексті збереження національної ідентичності та виконання державних зобов’язань.
13. Підстави та порядок набуття громадянства України.
14. Підстави та порядок припинення громадянства України.
15. Інститут громадянства ЄС, його співвідношення з національним громадянством держав-членів та зумовлені цим особливості правового статусу людини.
16. Особливості правового статусу іноземців, осіб без громадянства, біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту.

17. Загальна характеристика особистих прав людини.
18. Невід'ємне право на життя.
19. Позитивні зобов'язання держави щодо гарантування права на життя.
20. Право на повагу честі і гідності.
21. Заборона катувань, нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження або покарання.
22. Право на свободу та особисту недоторканність.
23. Гарантії права людини на свободу та особисту недоторканність.
24. Правомірне позбавлення свободи.
25. Свобода пересування та вільний вибір місця проживання: поняття та умови реалізації.
26. Право на свободу світогляду та віросповідання, форми його реалізації.
27. Право на недоторканність приватного і сімейного життя (прайвесі).
28. Баланс між інтересами особи та суспільства при обмеженні реалізації права на приватність.
29. Право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань.
30. Гарантії свободи слова.
31. Цифрові технології та права людини.
32. Загальна характеристика політичних прав.
33. Право громадян на участь в управлінні державними справами.
34. Конституційно-правове регулювання виборчих прав громадян, прав громадян України на участь у всеукраїнських та місцевих референдумах, гарантії та механізми їх реалізації.
35. Право на свободу об'єднання в політичні партії, асоціації, громадські об'єднання.
36. Втручання держави у право на свободу об'єднань.
37. Загальна характеристика соціально-економічних прав особи.
38. Право приватної власності за законодавством України.

39. Зміст права власності за статтею 1 Протоколу №1 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.
40. Зміст права людини на працю.
41. Право на страйк.
42. Право громадян на соціальний захист.
43. Право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування.
44. Право на освіту.
45. Право на житло.
46. Права людини у сфері культури й питання їх реалізації.
47. Конституційні засади екологічних прав людини і громадянина.
48. Правомірність обмеження реалізації прав людини.
49. Трискладовий тест, його складові (елементи).
50. Передбаченість законом (законність).
51. Легітимна мета як умова правомірності обмеження реалізації прав людини.
52. Пропорційність обмеження (втручання) реалізації прав і свобод людини.
53. Юридичні позиції КСУ щодо правомірності обмеження реалізації прав і свобод людини.
54. Обмеження прав людини під час надзвичайного та воєнного стану.
55. Поняття, зміст та характеристика конституційних обов'язків в Україні.
56. Конституційні обов'язки громадян України: нове осмислення в умовах війни.
57. Поняття та види гарантій прав і свобод людини.
58. Право на судовий захист.
59. Позасудовий захист прав людини.
60. Співвідношення судових та позасудових способів захисту.
61. Поєднання міжнародних та національних засобів судового захисту прав людини.

62. Міжнародні стандарти в галузі прав людини.
63. Право на професійну правничу допомогу: зміст, обсяг та форми.
64. Конституційна скарга: умови прийнятності, юридичні наслідки задоволення.
65. Право на звернення до суду.
66. Право на апеляційне і касаційне оскарження.
67. Справедливий судовий розгляд: сутність та зміст правових гарантій.
68. Процедурні гарантії судового розгляду (правнича допомога, розумні строки розгляду).
69. Виконання судового рішення як елемент право на судовий захист. Обмеження права на судовий захист.
70. Національний та європейський механізми захисту прав людини.
71. Юрисдикція Європейського суду з прав людини.
72. Каталог прав людини, що захищаються Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод та Протоколами до неї.
73. Умови прийнятності індивідуальної заяви Європейським судом з прав людини.
74. Виконання рішень Європейського суду з прав людини.
75. Конституційна скарга: національна модель, проблеми становлення.
76. Процедура розгляду конституційної скарги.
77. Юридичні наслідки задоволення конституційної скарги.
78. Співвідношення конституційної скарги і звернення до ЄСПЛ.
79. Поняття та концепції громадянського суспільства.
80. Принцип багатоманітності.
81. Інститути громадянського суспільства в Україні.
82. Політичні партії в Україні: поняття, права, порядок легалізації, припинення діяльності.
83. Громадські об'єднання: поняття, права, порядок їх легалізації та припинення діяльності.
84. Конституційно-правовий статус релігійних організацій в Україні.

85. Правові засади взаємовідносин держави і медіа.
86. Закріплення питань національно-культурної сфери в засадах конституційного ладу.
87. Поняття та принципи конституційно-правового статусу національних меншин (спільнот).
88. Права та обов'язки національних меншин в Україні.
89. Правовий статус корінних народів України.
90. Правовий статус мов в Україні.